MOMENTUM

Een podium voor alle Hilversummers

Hilversum
Mediastad

MOMENTUM

Een podium voor alle Hilversummers

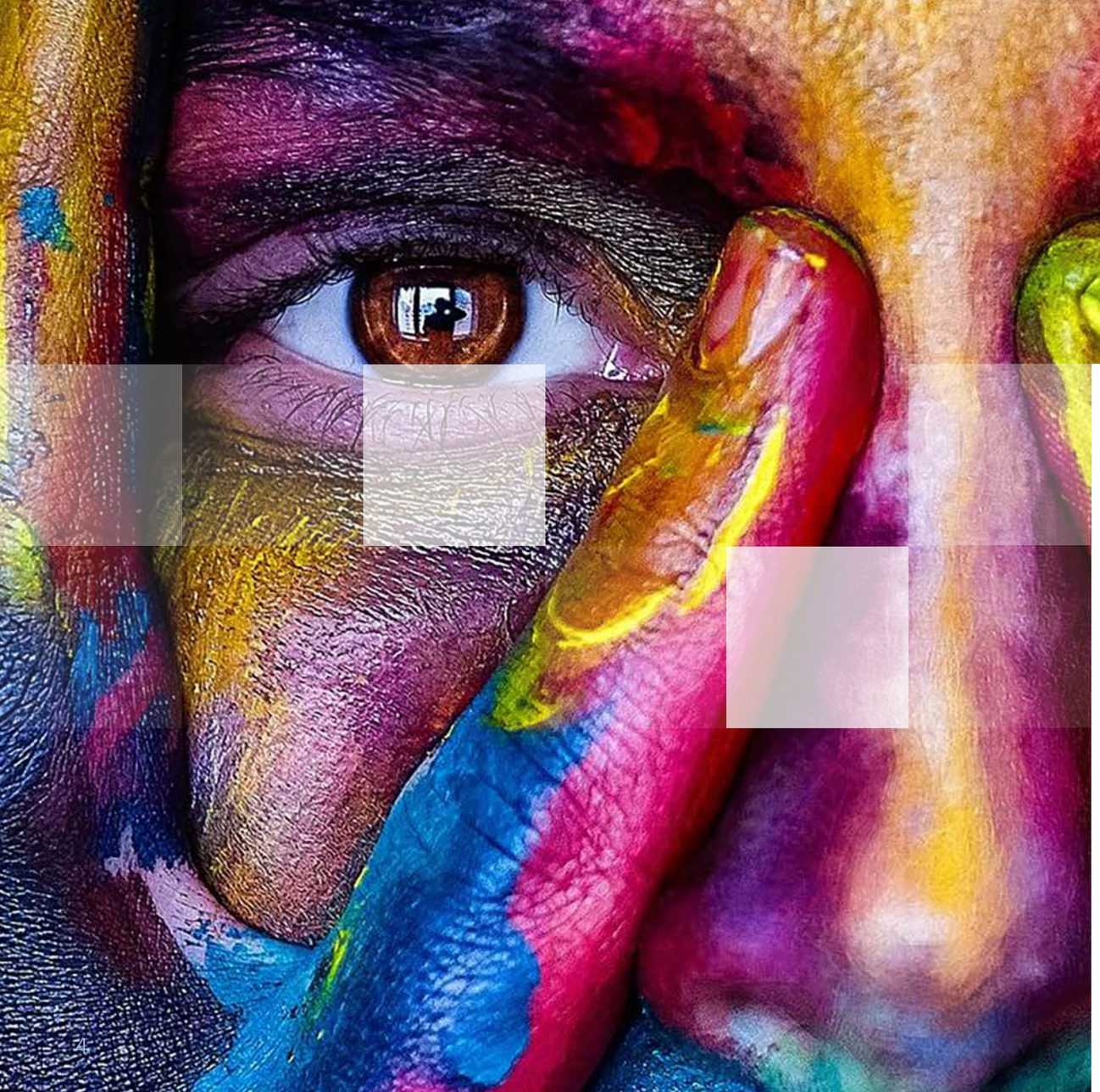

INHOUDSOPGAVE

1	Voorwoord	7
2	Inleiding	10
3	Van onschatbare waarde voor Hilversum	12
4	Uit zwaar weer tot bloei komen	15
5	De basis op orde	18
6	Beleven & doen	24
7	Duurzaam en Stevig	33
8	Kunst bereikbaar en om je heen	43
10	Wat kost dat?	51

1

VOORWOORD

Een podium voor alle Hilversummers

Hilversum is dé Mediastad. De Tuinstad van Dudok. En de stad van jonge monumenten. Drie zeer rake en terechte kwalificaties, maar ook drie redenen om heel trots te zijn op Hilversum. Hilversum is echter ook de stad van unieke kunst en cultuur. Een stad waar je verbluft kan worden door geweldige muziek, je fotografie van wereldklasse kunt zien, architectuur met eeuwigheidswaarde kan bewonderen of films kunt bekijken die je tot tranen roeren. En hoe mooi is het, dat veel van die kunst en cultuur ook nog eens een sterke link heeft met de kwalificatie Mediastad: de geweldige orkesten uit het Muziekcentrum voor de Omroep hebben hun wortels in de mediawereld, het Museum Hilversum toont de wereld aan de hand van fotografie en de Zilveren Camera benadrukt haarfijn het belang van die fotografie voor goede, onafhankelijke journalistiek. Er is, met andere woorden, heel veel culturele rijkdom in Hilversum.

Maar de Hilversumse kunst en cultuur hebben het niet makkelijk. Na twee ellendige Coronajaren, met lege zalen, troosteloze podia en dus ook financiële donkere wolken, wordt de sector nu geconfronteerd met hoge inflatie en dito energieprijzen. Des te meer reden om kunst en cultuur in Hilversum te omarmen als nooit tevoren. Met dit nieuwe cultuurbeleid, dat past bij de vragen die deze tijd stelt aan de sector én aan de gemeente, maar het liefst natuurlijk door heel vaak naar De Vorstin, het Museum, het filmtheater of een van die andere vele prachtige instellingen te gaan. En ondanks de moeilijke ontwikkelingen die ik noemde, ben ik enorm positief. De veerkracht van onze instellingen is enorm gebleken. Dat geldt voor de professionals, maar zeker ook voor de amateurverenigingen. Kunst en cultuur bruisen. Er is samenwerking. Er is Open035. Er is Momentum. Laten we dat benutten!

Het is verleidelijk om op deze plek uitgebreid in te gaan op de onmetelijke waarde die kunst en cultuur hebben voor onze stad. Maar dat doen we gelukkig gewoon in het beleid zelf. Kunst en cultuur hebben voor mij persoonlijk ook een grote betekenis. Weinig brengt mij meer ontspanning dan naar muziek luisteren, of het nou Rachmaninov, Queen of Artie Shaw is. Ik kan intens genieten van zelf piano spelen, maar ook met tranen in mijn ogen in het Filmtheater zitten, omdat ik door een film word geraakt. Dat alles zou ik niet willen missen. Dat gevoel, die energie en die emotie gun ik alle Hilversummers. En dat is ook het Leitmotiv van dit nieuwe beleid: een zo groot mogelijke groep Hilversummers in aanraking brengen met kunst en cultuur.

Om te genieten, te verwonderen en te beleven. Alleen of samen met anderen. Voor, of misschien wel óp een podium. Een podium voor alle Hilversummers.

Arno Scheepers

Wethouder Cultuur

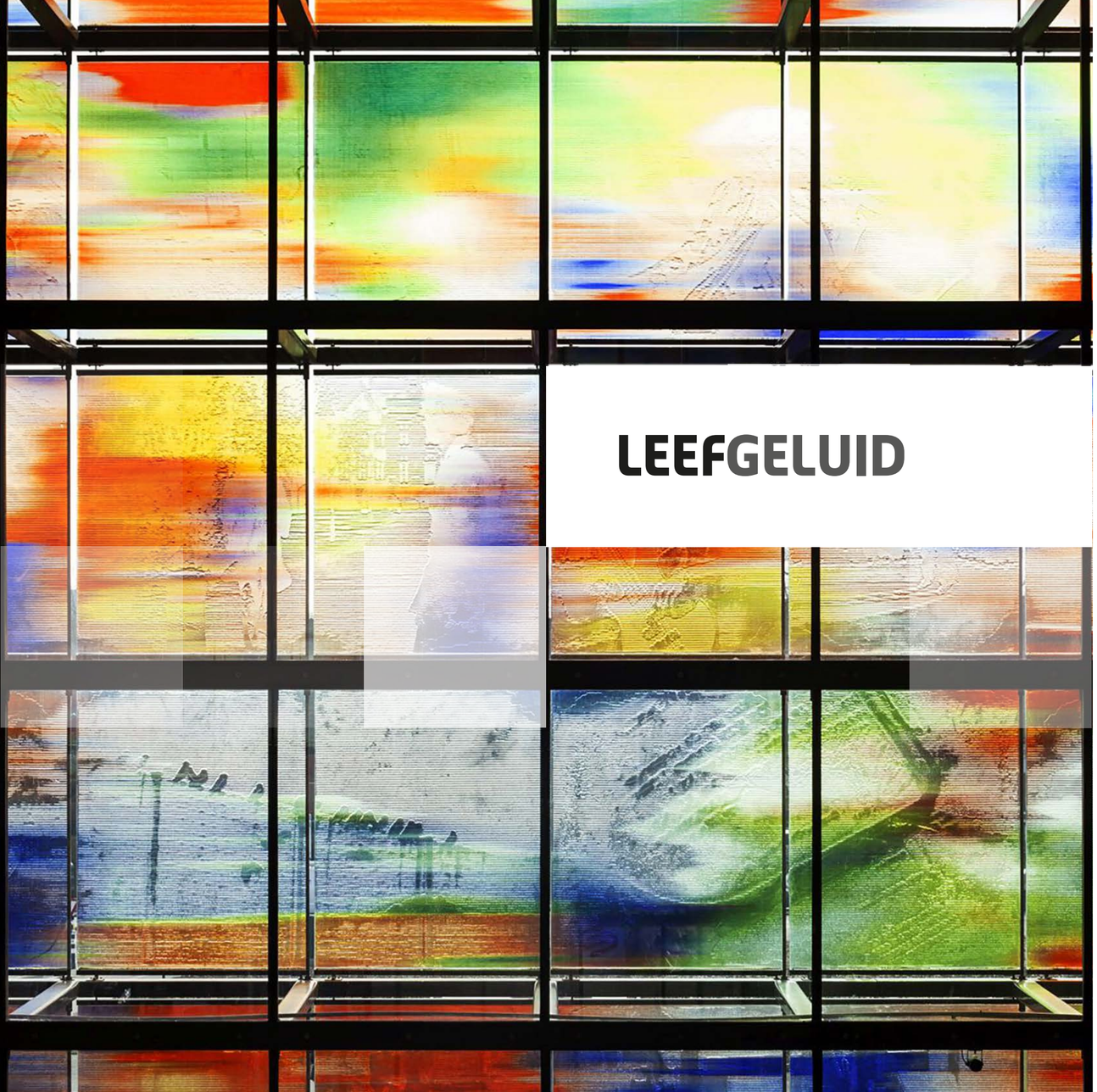

LEEFGELUID

het zuurstofgehalte in een stad
hangt af van hoeveel ruimte
we geven aan leefgeluid
dat zich onder de huid verzamelt
en een weg naar buiten zoekt

op het doek, in een atelier
dat voorheen een winkelpand
en anders leeg
maar nu betekenis geeft
aan hoe men cultuur beleeft

het zijn de verhalen die we delen
het dagelijks leven waar alles begint
klanken die harten strelen
soms uit onverwachte hoek
en juist dat verbindt

een stad
voor en door iedereen
Hilversum, groeiend hart
beweegt met de tijd mee

als een danser
die al draaiend in de wind
ergens om haar eigen as
een bestemming vindt
voor al dat van binnen

naar buiten
op het podium
en in de klas
in de openbare ruimte
een weerspiegeling

van hoe het was
hoe het is en hoe het misschien
ooit zou kunnen zijn
kunst en cultuur is iets van nu
overal en altijd

Charlotte Raad
Stadsdichter

Met dit beleid willen we o.a. het volgende bereiken:

- Percentage Hilversummers dat tevreden/zeer tevreden is over het culturele aanbod stijgt naar 65%
- Percentage Hilversummers dat bekend is met aanbod stijgt naar 35%
- Bezoekersaantallen van de culturele voorzieningen verhogen met 10%
- 75% van alle scholen doet mee aan cultuureducatie via proloog

Wij monitoren deze indicatoren via de Hilversum Monitor

2 INLEIDING

De Vorstin, IkToon, Toonkunstkoor Hilversum, Museum Hilversum, Beeld & Geluid, Dudok Festival en de Bosbios op de Hoorneboeg. Zo maar een greep uit het culturele aanbod van onze stad. Een rijk cultureel aanbod met bijzondere en vooral ook unieke kenmerken. Hilversum Mediastad met een veelheid aan creatieve (media)bedrijven. Maar ook de thuisbasis voor toonaangevende culturele instellingen zoals het Metropole Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest, Zilveren Camera en Beeld & Geluid.

Het Filmtheater dat is ontstaan dankzij enthousiaste vrijwilligers, amateurkunstverenigingen die steeds weer met nieuwe initiatieven komen en daardoor leden aan zich weten te binden, een mooie collectie beelden in de buitenruimte en een historische collectie die gretig aftrek vindt bij regionale en nationale musea en andere bruikleennemers. Het aanbod is divers, breed en past bij geschiedenis van Hilversum.

Naast media zit ook cultuur in het DNA van de stad. En dit blijkt niet alleen uit de complete culturele infrastructuur, maar ook uit het aantal inwoners dat deelneemt aan en geniet van kunst en cultuur. Uit onderzoek in 2021 blijkt dat 91% van de Hilversummers van 18 jaar of ouder minstens één keer per jaar een culturele voorziening in de stad heeft bezocht. Dat betekent maar liefst 66.000 unieke bezoeken! Van dit aantal bezoekt 43% van de Hilversummers tenminste vijf keer per jaar een culturele voorziening.

Alle culturele instellingen bij elkaar organiseren jaarlijks een gevarieerd aanbod. Een volledig overzicht van onze culturele partners is terug te vinden in bijlage 1.

Het culturele aanbod willen we koesteren, voor toekomstige generaties behouden én aantrekkelijk houden voor alle doelgroepen, dit is ook de ambitie die in coalitieakkoord Hilversum koesteren is vastgelegd. Om voor de komende jaren de juiste koers in te zetten en afwegingen te kunnen maken, hebben we deze beleidsnotitie opgesteld.

Aan deze notitie is veel voorafgegaan. Het huidige beleid ‘Metrum’ is geëvalueerd. De evaluatie heeft samen met onderzoeksresultaten van het burgerpanel en input vanuit het culturele veld in het voorjaar 2021 geleid tot een beknopte richtinggevende beleidsnotitie ‘Perspectief op Cultuur’. Deze beleidsnotitie is enthousiast ontvangen door het college en de raad. Ook het culturele veld onderschreef de omschreven beleidslijn. De notitie ‘Perspectief op Cultuur’ vormt samen met het coalitieakkoord ‘Hilversum koesteren’ de basis van het nieuwe cultuurbeleid. Met dit cultuurbeleid willen we bouwen aan een nog betere culturele infrastructuur met een diverse culturele programmering, een hogere cultuurparticipatie onder Hilversummers en een sterkere culturele sector.

In de notitie omschrijven we eerst de waarde van kunst en cultuur in het algemeen en meer specifiek voor onze stad. We omschrijven de trends en ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur. Hoe staan we ervoor na corona en welke instellingen en/of disciplines hebben (extra) ondersteuning en aandacht nodig?

Bouwen is pas mogelijk als de basis op orde is. We geven vervolgens een korte samenvatting van drie uitgangspunten en vier pijlers van het nieuwe beleid. De uitgangspunten zijn van invloed op de manier van kijken naar het cultuurveld, het culturele aanbod en wat we wel of juist niet willen vernieuwen of veranderen. De pijlers zijn ten opzichte van het voorgaande cultuurbeleid uitgebreid met een aantal disciplines. Ook staat beschreven hoe we dit gaan uitvoeren – door middel van het inzetten van de pijlers – en de acties die daaruit voortkomen.

Per uitgangspunt geven we een overzicht van de acties die we de komende jaren gaan oppakken. We proberen daarbij zoveel mogelijk over bestaande structuren heen te kijken en verbindingen te stimuleren.

Tenslotte geven we een overzicht van de middelen die het uitvoeren van het cultuurbeleid met zich meebrengt, de huidige structurele financiële inzet en de onderwerpen en projecten waar we de komende periode meer op in willen zetten en waarvoor we aanvullende middelen ter beschikking willen stellen.

3

VAN ONSCHATBARE WAARDE VOOR HILVERSUM

De waarde van cultuur is niet in een alinea te vatten. Bovendien verschilt de beleving van kunst en cultuur per individu. Cultuur draagt bij aan een diversiteit van maatschappelijke, economische en intrinsieke waarden.

Kunst en cultuur geven ontspanning; we genieten ervan, worden vermaakt en geprikkeld. Juist in tijden dat het wat slechter gaat en we behoefte hebben aan een beter perspectief, snakken we naar mooie dingen en willen we loskomen. Het culturele evenement OPEN035 was hier een goed voorbeeld van en kwam precies op een moment dat de samenleving na Corona weer “open ging”, de behoefte aan vertier groot was en we eindelijk weer alles mochten. Cultuur draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling en geeft kleur aan het leven. Het verrijkt onze samenleving op allerlei manieren.

Wist jij dat

- **Muzieklessen bijdragen aan ontwikkeling van sociale en cognitieve vaardigheden van kinderen?**
- **Muzieklessen het vermogen om naar elkaar te luisteren versterken?**
- **Ouderen die actief met cultuur bezig zijn, vaak vitaler en gezonder zijn en minder vaak last hebben van eenzaamheid?**

Het belang van kunst en cultuur is de afgelopen periode meer dan ooit duidelijk geworden. Kunst en cultuur bleven ondanks alle lockdowns. Er werden andere vormen gevonden om ervan te genieten. De waardering voor kunst en cultuur is toegenomen sinds de pandemie. Landelijk, maar zeker ook in Hilversum. Waar bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van de Kerkbrink mooie stappen zijn gezet.

Cultuur dient meerdere maatschappelijke doelen, zoals participatie en het stimuleren van sociale cohesie. Cultuur is als cement voor onze samenleving. Het helpt ouderen te blijven meedoen en draagt bij aan het verminderen van eenzaamheid. En jongeren in het vormen van hun identiteit. Het draagt bij aan de identiteit van een land, stad, groep én individu. Kunst draagt bij aan herkenbaarheid van een bepaalde plek of een bepaalde tijdsperiode.

Naast grote maatschappelijke waarde hebben kunst en cultuur ook een economische waarde. Kunst en cultuur zorgen voor een aantrekkelijke woonomgeving – bijvoorbeeld door met kunst de openbare ruimte te verfraaien – en dragen bij aan de levendigheid en het imago van een stad. Bezoeken aan de culturele voorzieningen gaan ook vaak gepaard met extra bestedingen in de stad zoals een hapje eten voor het bezoeken van een voorstelling of shoppen voor of na het bezoeken van een tentoonstelling.

Mensen wonen graag op plekken met kunst en cultuur in de nabije omgeving. In deze tijd, waarin veel jonge gezinnen uit de stad naar omringende gemeenten trekken, is het belangrijk deze inwoners bij de stad te betrekken. Dit kan onder andere door het creëren van een goed cultureel aanbod. Kunst en cultuur zorgen daarnaast ook voor werkgelegenheid, kijk bijvoorbeeld naar het aantal banen in de creatieve sector in de stad. Uit onderzoek blijkt dat kunst en cultuur bijdragen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Kortom: kunst en cultuur zijn van onschatbare waarde. Des te meer reden waarom Hilversum het erg belangrijk vindt dat er een compleet en divers cultureel aanbod in de stad is. Nu en in de toekomst!

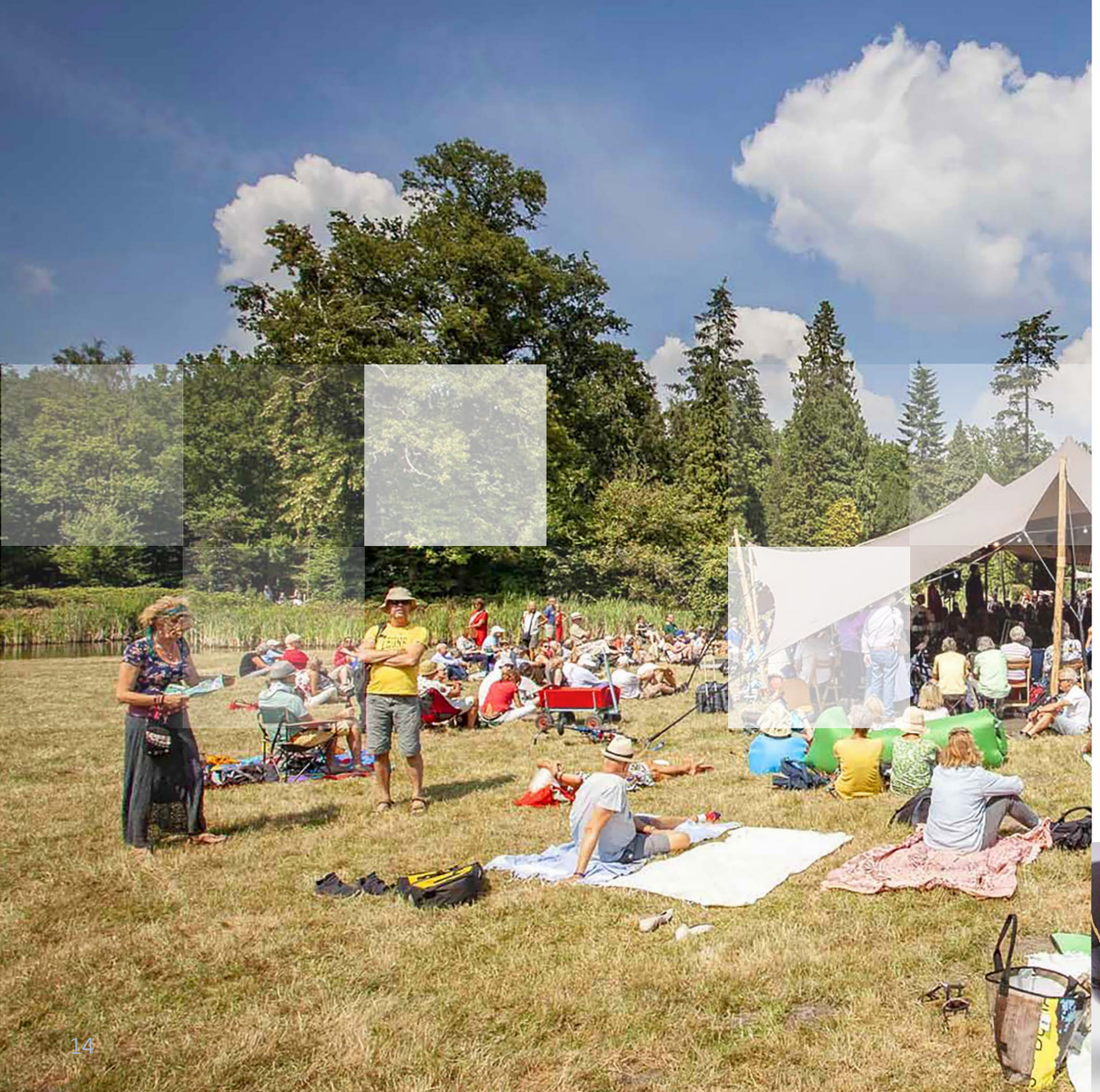

4

UIT ZWAAR WEER TOT BLOEI KOMEN

Culturele infrastructuur na corona

De aandacht en inzet van de kunst- en cultuursector is de afgelopen jaren in belangrijke mate naar het opvangen van het effect van de coronamaatregelen gegaan. Een exploitatie zo goed en kwaad als het kan laten doordraaien, was geen gemakkelijke opgave in deze tijd. Beperkende maatregelen volgden elkaar op. De sector moest constant inspelen op een nieuwe werkelijkheid. Het algemene beeld is dat de landelijke culturele infrastructuur goed behouden is gebleven. Dat geldt ook voor de Hilversumse culturele infrastructuur dankzij de landelijke en zeker ook de lokale steun. Slechts een enkele vereniging heeft de activiteiten moeten stoppen, omdat het financieel onhoudbaar bleek.

Herstel van de sector

Voor veel culturele bezoekers was het aanvankelijk lastig de weg weer te vinden naar de concertzaal, bioscoop of het museum. De lage bezoekersaantallen stonden in schril contrast met het enorme uitgestelde aanbod, dat vanaf het voorjaar 2022 op de markt kwam. Het aanbod dat gedurende de coronaperiode was gemaakt en blijven liggen, kwam daar nog bovenop. In de filmindustrie zorgde dit bijvoorbeeld voor bizarre situaties. Films kwamen en masse op de markt, maar werden vervolgens net zo snel weer teruggetrokken.

Wist jij dat

- **Kintsugi (□□□: ‘gouden verbinding’), ook wel Kintsukuroi (□□□: ‘gouden reparatie’) genoemd, is de Japanse kunst van het repareren van gebroken keramiek met goud- of zilverkleurige lak. In de Japanse schoonheidsleer dragen de sporen van breuk en herstael bij aan de schoonheid van een voorwerp.**

Bezoekers hebben inmiddels hun weg naar de culturele instellingen weer gevonden, ook in Hilversum. De kaartverkoop stijgt weer. Een bijkomend voordeel is dat nieuwe doelgroepen kunst en cultuur hebben ontdekt. Creatief als de sector is, zijn negatieve effecten omgebogen naar kansen. De samenwerking tussen de instellingen is in een stroomversnelling terechtgekomen. De eerste editie van Open035 speelde hierin een belangrijke rol. De 'gouden' reparatie van de gebroken sector heeft geleid tot een nog mooier geheel: Kintsugi. Er vinden verschuivingen plaats, er ontstaan nieuwe samenwerkingen en als nooit tevoren is er een digitale markt voor cultuur ontstaan.

Nu de beperkende maatregelen niet meer aan de orde zijn, zien we de digitalisering blijvend terugkomen in onder andere randprogrammering en het fysieke culturele product. Het is nu van belang dat herstel vast te houden, uit te breiden en te ondersteunen om tot volledige bloei te kunnen komen.

Van crisis naar perspectief

Helaas heeft corona plaatsgemaakt voor een nieuwe crisis. Met de invasie van Oekraïne is niet alleen sprake van oorlog aan de rand van Europa, de financiële gevolgen zijn ook in Hilversum te voelen. Het gebrek aan personeel zorgt ook in de culturele sector voor problemen. En wanneer dat personeel er wel is, is het vaak lastig om aan de inkomenseis te voldoen. We moeten er alert op blijven dat de gesubsidieerde sector geschoold personeel kan blijven betalen. Het opvangen van cao-stijgingen is geen gemakkelijke opgave. Temeer omdat dit niet de enige stijgingen zijn. De sector wordt ook getroffen door de algemene prijsstijgingen, duurdere grondstoffen én hogere energielasten. De huidige crisis vraagt dan ook om nieuwe oplossingen en acties.

Hilversum is zich hiervan bewust, houdt vinger aan de pols bij de culturele sector en zal zo nodig faciliteren bij het oplossen van problemen. Onlangs heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om de compensatiemiddelen vanuit het Rijk voor de energietarieven – o.a. voor de culturele sector – in te zetten voor deze problematiek.

Grensoverschrijdend gedrag is ook in de culturele en mediasector een hardnekkig probleem gebleken dat landelijk veel aandacht krijgt. Dit gaat niet alleen om seksueel overschrijdend gedrag, maar zeker ook om pesten, intimidatie en – zo bleek laatst ook weer – in sterke mate racisme en discriminatie op grond van gender, geloof of andere persoonskenmerken. Ongelijke machtsverhoudingen liggen op de loer in de sector. Het is nodig stevig in te zetten op het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag.

Hilversum is zich bewust van de ernst en vraagt de culturele instellingen rekening te houden met de uitgangspunten van de verschillende culturele codes. Het gaat om de code Cultural Governance, de code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code.

5

DE BASIS OP ORDE

De rode draad in het nieuwe cultuurbeleid: *Cultuur voor alle Hilversummers* We vinden het belangrijk dat iedereen kan genieten van kunst en cultuur. Dit is het belangrijkste doel dat we willen realiseren met dit nieuwe beleid. Of het nu gaat om het bezoeken van een concert, het volgen van een muziekworkshop, een lezing bijwonen, de wekelijkse keramiekles in het wijkcentrum of het bezoeken van een tentoonstelling: al deze activiteiten – of het nu op professioneel- of amateurgebied is – vormen tezamen onze cultuurbeleving. Ze dragen bij aan het totale aanbod; ons culturele klimaat. Om die toegankelijkheid te waarborgen is het belangrijk dat er een breed en divers palet aan cultureel aanbod is, dat een zo groot mogelijke groep Hilversummers aanspreekt. Er moeten zo weinig mogelijk belemmeringen zijn om deel te nemen aan of gebruik te maken van het aanbod. Toegankelijkheid is het DNA van ons cultuurbeleid.

De volgende uitgangspunten dienen als basis voor het beleid:

- *Beleven en doen*
- *Duurzaam en stevig*
- *Kunst bereikbaar en om je heen*

Deze uitgangspunten zijn van invloed op hoe we kijken naar het cultuurveld, het culturele aanbod en wat we juist wel of niet willen vernieuwen of veranderen.

Ten opzichte van het vorige cultuurbeleid zijn de pijlers verbreed. Uit de evaluatie werd duidelijk dat hieraan behoefte was en de werkwijze in de praktijk bleek hierop aan te sluiten. Dit bleek daarnaast ook de wens van de raad te zijn, kenbaar gemaakt tijdens de commissiebehandeling van Perspectief op cultuur in maart 2021.

Door de pijlers te verbreden, kunnen we ook in de toekomst inspringen op de ontwikkeling van kunstvormen die van belang zijn voor en passen bij het realiseren van de uitgangspunten. Deze verbreding doet verder recht aan het bestaande aanbod en zorgt ervoor dat we op voorhand geen stromingen/activiteiten uitsluiten. Zo zorgen we voor een betere aansluiting bij de culturele ontwikkeling van Hilversum en creëren we een meer divers en toegankelijk aanbod dat bijdraagt aan ‘Cultuur voor iedereen’. Het verbreden van de pijlers betekent echter niet dat er geen richting meer is. De gekozen pijlers, met typisch Hilversumse onderdelen als muziek, media en architectuur, passen bij het cultureel DNA van de stad en dwingen daarnaast een diversiteit in aanbod af. Het subsidiebeleid is in deze context een nuttig instrument om te garanderen dat alle pijlers aan bod komen.

Muziek & Podiumkunsten

De pijler muziek is verbreed van uitsluitend muziek tot Muziek & Podiumkunsten. Hilversummers gaan naast concerten ook graag naar een theater- of cabaretvoorstelling. Er is dan ook ruimte dit aanbod verder te vergroten Podiumkunsten – breder dan voorheen – is een belangrijke pijler in het nieuwe cultuurbeleid. Van bezoekers tot beoefenaars, van voorstelling of concert tot evenement. Amateur of professional.

Media & Film

Media is niet weg te denken uit deze samenleving en in Hilversum als Mediastad al helemaal niet. In Hilversum speelt mediakunst daarin een bijzondere rol. Een begrip waar naast letteren en bibliotheken, ook omroep en film vallen. Met ons eigen museum dat is gespecialiseerd in nieuwsfotografie en de thuisbasis van de gerenommeerde Zilveren Camera is, maar zeker ook het vernieuwde Beeld & Geluid. Het aanbod op filmgebied in Hilversum is zeer rijk en divers, maar ook de belangstelling is enorm, ook regionaal. Op basis van deze behoefte willen we dit aanbod verder uitbreiden. Vanwege deze ontwikkelingen is film afzonderlijk benoemd bij deze pijler.

Architectuur & Beeldende kunsten

Architectuur en Hilversum zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dudok is misschien het middelpunt van deze pijler, maar ook de start van nieuwe ontwikkelingen door een inspiratiebron te zijn voor nieuwe architectuur en beeldende kunst. Ons eigen Dudok Architectuur Centrum kan een belangrijke rol spelen bij het voeren van de maatschappelijke discussie over het spanningsveld tussen architectuur en stedenbouw enerzijds en woningnood en schaarse openbare ruimte anderzijds.

Tegelijkertijd laten voorwerpen uit de cultuurhistorische collecties en de kunst in de openbare ruimte zien dat Hilversumse geschiedenis door veel meer is bepaald dan alleen Dudok. Het zichtbaar maken van de Hilversumse architectuur, de brede historie van onze woonomgeving en de vele kunst in de openbare ruimte dragen bij aan het ‘thuisgevoel’ in de stad. Het is ook de inspiratie voor nieuwe generaties om hierop voort te bouwen. Hilversumse kunstenaars laten zien dat de beeldende kunsttak in Hilversum springlevend is. De pijler architectuur is daarom uitgebreid met beeldende kunst en cultuurhistorische collecties omdat deze in Hilversum duidelijk met elkaar zijn verbonden.

Cultuureducatie en -participatie

Hoe jonger kinderen kennis maken met cultuur, hoe langer ze daar profijt van hebben! Het mooiste is wanneer alle jonge Hilversummers minstens één keer per jaar bijvoorbeeld een culturele instelling bezoeken, een voorstelling zien, een kunstles volgen of beeldende kunst bekijken. Daarom is cultuureducatie- en participatie een vanzelfsprekende pijler in ons beleid, een pijler die tegelijk ook alle andere pijlers raakt.

We bereiken deze groep daar waar ze veel tijd doorbrengen: op school! Cultuureducatie willen we ook verbreden en aanbieden aan andere (kwetsbare) doelgroepen, als ouderen of mensen met een verstandelijke beperking of dementie. Voor hen kan participatie en educatie belangrijke sociale meerwaarde hebben. Door binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie te verbinden, leggen we een goede basis voor actieve cultuurparticipatie zoals deelname aan amateurkunst.

In Hilversum zijn veel mogelijkheden om laagdrempelig kennis te maken met het culturele aanbod om vervolgens bij interesse verder te professionaliseren. We willen uitstralen dat we creatief denken belangrijk vinden en stimuleren.

In de volgende hoofdstukken leggen we de relatie tussen de vier pijlers en de uitgangspunten van het cultuurbeleid. Duidelijk is, dat onderdelen of speerpunten van deze pijlers een link hebben met meerdere uitgangspunten.

6

BELEVEN & DOEN

We willen dat zoveel mogelijk Hilversummers kunnen deelnemen aan en genieten van cultuur, zowel actief als passief. Daarom willen we allereerst drempels – financiële en fysieke – wegnemen. Dat doen we door laagdrempelig aanbod te organiseren in de stad én in de wijken. Het aanbod in de wijken kan zich meer richten op meedoen en verbinding (bijvoorbeeld kunstprojecten of opera in de buurt) en dienen als satelliet en aanjager om gebruik te maken van het aanbod in het centrum. Het aanbod daar is overwegend gericht op beleving. We willen dit aanbod uitbreiden naar behoeften van wijkbewoners.

Wij willen samen met de culturele instellingen, amateurverenigingen en wijkcentra hierin optrekken, waarbij de professionele instellingen een voortrekkersrol kunnen vervullen richting amateurs en wijkcentra. Dit betekent ondersteuning geven én bij gelegenheid een professioneel podium bieden. Daarnaast zetten we nog meer in op de zichtbaarheid van al het moois dat de stad aan cultuur te bieden heeft. Inwoners moeten weten waar ze het aanbod kunnen vinden. We werken toe naar de intensivering van de samenwerking met Hilversum Marketing. Daarnaast gaan we de mogelijkheden binnen het huidige aanbod en op de verschillende locaties beter ontsluiten.

We zetten in op ‘jong geleerd oud gedaan’ en stimuleren actieve en passieve cultuurparticipatie van jongs af aan. Dit betekent dat we stevig inzetten op cultuureducatie, ook voor ouderen!

Cultuur in de wijken

Cultuur in de wijken is belangrijk. Het is namelijk dichtbij voor iedereen! Het is altijd in de buurt, die vertrouwd is en waar inwoners misschien makkelijker komen dan in een andere wijk, buurt of het centrum. In de eigen buurt komen inwoners sneller bekenden tegen, maar het is ook eenvoudiger om hier nieuwe mensen te leren kennen. En ook als er fysieke beperkingen zijn, zijn deze eenvoudiger te overbruggen in de eigen buurt.

Cultuur in de wijken komt daarom tot stand door interactie tussen instellingen, wijkbewoners en sleutelpersonen in een wijk. Cultuur in de wijken heeft als eerste doel de sociale component, waarbij cultuur als middel wordt ingezet. Het speelt in op behoeften die er zijn in de wijken, meer dan het centrale aanbod dat doet. Daarom is het ook belangrijk te weten wat er in de wijken speelt en dat sleutelfiguren in de wijk en wijkbewoners samenwerken.

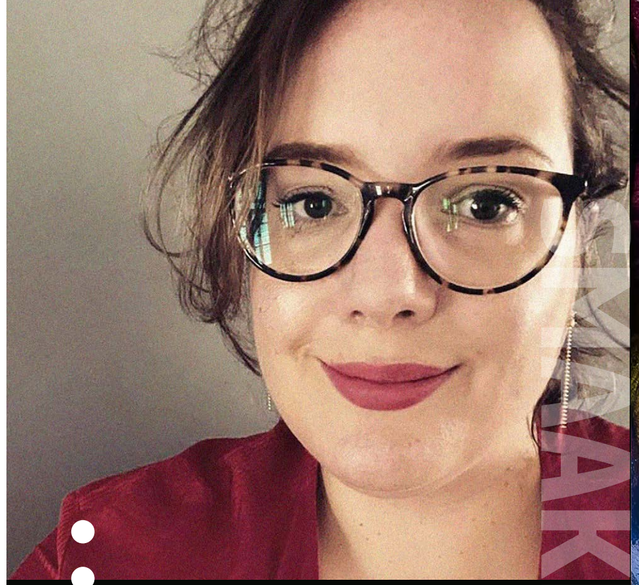

MAKER

Marloes den Hoed

- **Filmtheater Hilversum**

‘Als hoofd programma van Filmtheater Hilversum stel ik met veel plezier het programma van het filmtheater samen. Hilversum kent ongelofelijk veel filmliefhebbers en cinefielen. We vertonen een brede selectie films: wereldcinema, documentaires en klassiekers. Daarnaast organiseren we een eigen talkshow, ontvangen we scholen en vertonen we liveregistraties van concerten en opera’s. Bijzonder aan onze bezoekers is dat zij zeer goed op de hoogte zijn van ontwikkelingen in de media- en filmwereld; velen van hen mogen we wekelijks meermaals verwelkomen bij uiteenlopende films.’

SMAK MAKER

Allard Bentvelsen

- @AllArt

Ik ben de initiatiefnemer van @AllArt een kleinschalige culturele ontmoetingsplaats voor de intieme ontmoeting tussen makers en Hilversummers. Daarnaast ondersteunen we vanuit Hilversummers.nl het Cultuurnetwerk en diverse culturele initiatieven.

Hilversum heeft de absolute top op vele culturele vlakken. Het is gaaf om te zien dat deze top zich steeds meer inzet om ook de kleinere initiatieven in Hilversum te ondersteunen. Zo ontstaat er een mooie en vruchtbare biotoop voor culturele ontmoetingen.

Bij cultuur in de wijken kunnen culturele instellingen een voortrekkersrol spelen, net zoals bij amateurkunst. Culturele instellingen initiëren samen met andere partners activiteiten in de wijken die aansluiten op het centrale aanbod. Door regelmatig te repeteren, zijn amateurkunstverenigingen ook goed zichtbaar in de wijken. We zijn bijzonder blij dat de culturele instellingen samen met Hilversummers.nl inmiddels het voortouw hebben genomen en de behoefte in de wijken verkennen. Op basis van die inventarisatie wordt het cultuuraanbod in de wijken in 2023 verder vormgegeven.

Innovatie en nieuwe programmering

Een levendige culturele sector gedijt bij innovatie. Het staat hier al eerder omschreven: in een stad die groeit, is het belangrijk dat aanbod vernieuwt en aan blijft sluiten bij de wensen en behoeften van haar inwoners. De lijn van amateur tot professional is daarbij ook belangrijk. Je moet kunnen starten, maar ook doorgroeien, ontwikkelen en je eigen talent kunnen ontplooien.

Het gaat daarbij niet alleen om het bieden van een aanbod voor doelgroepen die nog niet of onvoldoende worden bereikt, maar ook om – daar waar mogelijk – met hen samen een podiumaanbod te creëren.

Ook zien we dat het aanbod podiumkunsten voor sommige doelgroepen iets achterblijft. Dat geldt bijvoorbeeld voor inwoners tot 35 jaar. Dit lijkt logisch, omdat die leeftijdscategorie licht achterblijft in de bevolkingssamenstelling en er dus daarom minder aanbod is. Uit onderzoek gebleken dat Hilversummers in die leeftijdscategorie sowieso minder cultuur ‘consumeren’. Door corona is die trend alleen maar verder versterkt. Dat is jammer, omdat juist jongeren die in aanraking komen met cultuur daar hun leven lang plezier van kunnen hebben. Een specifiek aanbod voor deze doelgroep is daarom gewenst. Het meerjarenprogramma Impuls Jongerencultuur van Rijksoverheid kan hier een mooie bijdrage aan leveren. De komende jaren zetten wij hier daarom stevig op in. In samenwerking met onze culturele partners werken we aan een breder aanbod voor jongeren.

Evenementen

Juist evenementen zijn een manier om kunst en cultuur op een laagdrempelige manier te beleven. Bovendien dragen evenementen in de stad relatief eenvoudig bij aan verbinding en levendigheid. Daarom stimuleert de gemeente de komende beleidsperiode de organisatie van evenementen. De gemeente wil de (culturele) partners, maar zeker ook nieuwe spelers enthousiasmeren en faciliteren om dergelijke initiatieven op te pakken. De gemeente wil evenementen ondersteunen met als uitgangspunt dat deze zich na een aantal jaren zelf kunnen bedruipen. Of succesvolle evenementen, minder succesvolle evenementen vervangen (nieuw voor oud). Samenwerking en initiatieven waarbij horeca, cultuur en verenigingsleven elkaar versterken worden gestimuleerd en daar waar mogelijk gefaciliteerd.

Omdat de nadruk bij evenementen op beleven ligt, vinden de meeste evenementen in en rond het centrum plaats. In de wijken ligt de nadruk meer op doen. Instellingen voor podiumkunsten zijn bij uitstek geschikt voor voorstellingen van amateurkunstverenigingen of presentaties van wijkkunstprojecten. Zo komen wijken en centrum bij elkaar.

Evenementen zijn bij uitstek laagdrempelig en toegankelijk. Naast stedelijke evenementen met lokale en regionale uitstraling op het marktplein of de Kerkbrink, zijn evenementen in de wijk – zoals de Afrikadag of de openluchtfilm in het Dudok Park – een belangrijk onderdeel van het aanbod.

Bibliotheek laagdrempelige organisatie

Als het gaat om Beleven & Doen zijn afgelopen jaren al belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van de bibliotheek. Direct na de zomer gingen alle seinen op groen voor de ontwikkeling van de Kerkbrink tot een mooi en levendig plein waarin het oude en nieuwe DNA van Hilversum samenkomen. Hierbij hoort ook de verhuizing van de bibliotheek naar de Gooische Brink. Door deze besluiten kan de bibliotheek zich verder ontwikkelen tot een culturele organisatie die aansluit bij het medialandschap van Hilversum. De bibliotheek kan zo nog veel meer bieden dan alleen het aanbod vanuit de wettelijke taken van leesbevordering en mediawijsheid. De nieuwe bibliotheek gaat met een breed pallet van activiteiten een grote rol spelen in het verbinden van inwoners met elkaar.

Voor inwoners wordt dit misschien wel de meest toegankelijke culturele organisatie van Hilversum.

De vernieuwde bibliotheek aan de Kerkbrink wordt een voorloper op het gebied van Mediawijsheid en leesbevordering, met een breed en toegankelijk aanbod voor alle inwoners. Ook komt er een innovatief aanbod in combinatie met partners uit de stad zoals Beeld & Geluid, Museum Hilversum, het onderwijs, en het medialandschap, dat kenmerkend is voor Hilversum als geheel. Daarnaast is bij de bibliotheek een informatiepunt ‘digitale overheid’ aanwezig. Dit biedt kansen op een bijzondere bibliotheek waar ontmoeting en participatie meer dan voorheen mogelijk zijn. Geen bibliotheek 2.0, maar een bibliotheek 8.0.

Toegankelijkheid erfgoed

Zichtbaar cultuurhistorisch erfgoed draagt bij aan het ervaren van de identiteit en vormt het DNA van Hilversum. Het laat zien waar we wonen en leven. Naast een gemeentelijke cultuurhistorische collectie, zijn er ook erfgoedverenigingen actief waar vrijwilligers het verleden van Hilversum onderzoeken en toegankelijk maken voor anderen. De gemeente wil haar eigen collecties beter ontsluiten, bijvoorbeeld door de werken te presenteren op meer laagdrempelige locaties in de stad, zoals de nieuwe bibliotheek. We onderzoeken of de mogelijkheid van een fysieke presentatie van deze werken op verschillende locaties in de stad.

De viering van ‘600 jaar Hilversum’ in 2024 is het startmoment waarop we de cultuurhistorie van Hilversum voor alle inwoners meer zichtbaar maken. We willen hierbij samenwerken met partijen in de stad. Meer structureel dan voorheen en interactiever dan voorheen.

Upgrade cultuureducatie

De gemeente investeert nog meer in cultuureducatie, zowel binnen- als buitenschools en voor alle leeftijden. Cultuureducatie is de basis om jongeren te enthousiasmeren voor kunst en cultuur. Om educatie beter tot zijn recht te laten komen, willen we het aanbod, – met name richting de scholen – vergaand professionaliseren en structureren. Proloog, het coördinatiepunt cultuureducatie in Hilversum, wordt versterkt. Het doel is dat 75% van de scholen via Proloog een lokaal aanbod cultuureducatie afneemt én dat het educatieve aanbod nog beter gaat passen bij het onderwijs op de school. Uitgangspunten hierbij zijn het maken van concrete afspraken met scholen en het ontzorgen van scholen, bijvoorbeeld op het gebied van organisatie en vervoer. We streven ernaar om bijvoorbeeld concrete convenanten met scholen af te sluiten om dit te realiseren. Zowel voor het primair onderwijs, als het voortgezet onderwijs en uiteindelijk ook voor het mbo. De rol van de cultuurcoaches wordt meegenomen in de versterking van cultuureducatie. Op deze manier maken alle jonge Hilversummers kennis met het culturele aanbod.

Vanuit de gedachte dat cultuureducatie ook een samenspel is van binnen- en buitenschoolse activiteiten, is het belangrijk dat het buitenschoolse aanbod voldoende en laagdrempelig aanwezig is in de stad. Waar mogelijk kan dit ook plaatsvinden in de wijken. De bibliotheek draagt hieraan bij met het aanbod van de Volksuniversiteit en het huisvesten van de beeldende kunst van Globe. Globe wordt als organisatie versterkt zodat het buitenschoolse cultuureducatieve aanbod ook in de toekomst beschikbaar en laagdrempelig blijft.

We ondersteunen instellingen om ervoor te zorgen dat kinderen cultuureducatie op een veilige manier cultuureducatie kunnen volgen. We nemen hiervoor ook bepalingen op in de subsidieregels.

Amateurverenigingen zijn de bakermat van actieve deelname aan kunst en cultuur, en onmisbaar als het gaat om verbinding in de stad. Amateurverenigingen vormen ook een basis voor cultuureducatie. We maken ons sterk voor deelname voor iedereen, vanuit het binnenschoolse naar het buitenschoolse aanbod en de amateurverenigingen.

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur kan helpen mogelijke financiële drempels voor kinderen te verlagen. Ook het Kindpakket, dat in het gemeentelijke minimabeleid is opgenomen, kan hierin bijdragen. We maken actief reclame voor deze regelingen.

Ahmet Polat

- **Studio Polat**

Studio Polat heeft op verschillende manieren samengewerkt met Museum Hilversum. Van het ontwikkelen van een exposities over studenten vluchtelingen, die geopend werd door prinses Beatrix, tot aan een meerjarig onderzoekstraject met tentoonstellingen op de kerkbrink, een podcast en een lesmethode genaamd Ooggetuigen waar landelijk meer dan 1200 docenten gebruik van hebben gemaakt . Met als laatste een mini symposium begin dit jaar i.s.m. UVA proberen wij verschillende stakeholders binnen te halen en te verbinden aan het Museum in hartje Hilversum. Zo hebben we bijvoorbeeld de internationale community op de kaart gezet, iets dat voorheen niet op de agenda stond. Ik vind het mooi hieraan een bijdrage te leveren.

Hilversum 600 jaar

In 2024 bestaat Hilversum 600 jaar. Kunst en cultuur zijn een drager van de viering van Hilversum 600. Culturele instellingen en verenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan een onvergetelijk feest. Met de Zilveren camera trekken we in specifiek op om het belang van journalistiek te benadrukken in onze mediastad.

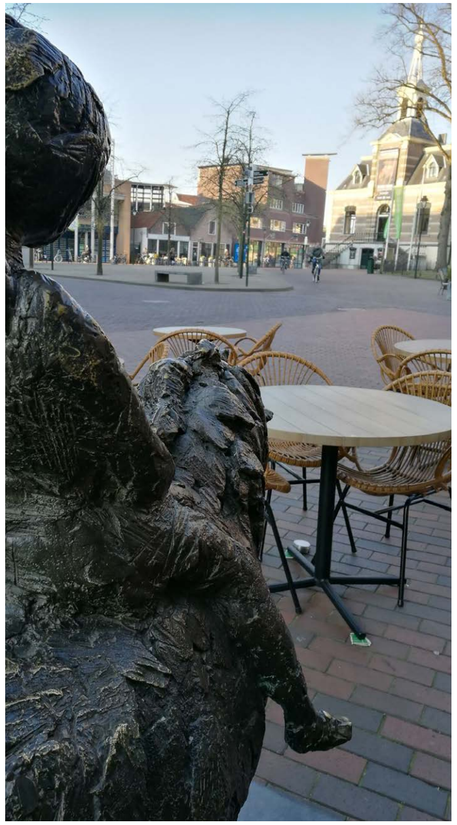

BELEVEN & DOEN

- *Wijkaanbod: De culturele instellingen hebben samen met Hilversummers.nl reeds het voortouw genomen en verkennen de behoefte in de wijken. In 2023 gaan we het cultuuraanbod in de wijken – op basis van deze inventarisatie – verder vormgeven.*
- *Er komt ruimte voor innovatie en nieuwe programmering: het gaat daarbij om het bieden van een aanbod voor doelgroepen die nog niet of in mindere mate bediend worden en het – waar mogelijk – met hen samen creëren van een podiumaanbod.*
- *Innovatie en nieuwe programmering en Impuls Jongerencultuur: de komende jaren ontwikkelen we samen met jongeren en de instellingen nieuw aanbod voor alle disciplines.*
- *De gemeente gaat het organiseren van evenementen in het centrum meer stimuleren en faciliteren. In de wijken ligt de nadruk op meedoen.*
- *De gemeente gaat een jaarlijkse culturele netwerkbijeenkomst organiseren.*
- *We maken onze kunstcollecties toegankelijker. Onder andere op laagdrempelige locaties en digitaal beschikbaar.*
- *Cultuureducatie wordt geprofessionaliseerd en krijgt meer structuur. We maken afspraken met scholen waarbij we de scholen ontzorgen.*
- *We zorgen voor een professioneel aanbod aan cultuureducatie waarbij een veilige leeromgeving een randvoorwaarde is.*
- *We geven het concept Meer muziek in de Klas een volwaardige plek in de School.*
- *Globe wordt als organisatie versterkt zodat het buitenschoolse cultuureducatieve aanbod toekomstbestendig is en beschikbaar blijft.*
- *We maken een platform om amateurkunst te ondersteunen, bijvoorbeeld als het gaat om evenementenlocaties.*

7

DUURZAAM EN STEVIG

De coronapandemie lijkt achter ons, maar de effecten zijn nog steeds merkbaar in de culturele sector. Bezoekersaantallen blijven achter op voorheen. Goed technisch personeel is lastig te vinden en brengt aanzienlijke kosten met zich mee. Om nog maar te zwijgen van de gevolgen van de energiecrisis en de hoge inflatie, die ook de Hilversumse culturele instellingen raken.

Een breed cultureel aanbod is niet alleen nu belangrijk, maar ook voor de generatie na ons. Daarom dragen we zorg voor een duurzame instandhouding van de culturele sector: de stevige culturele sector.

Voor nu en de toekomst is het van belang om de continuïteit van de culturele instellingen te waarborgen. Alleen dan blijft het aanbod beschikbaar en is er ruimte voor vernieuwing. We willen de samenwerking tussen instellingen stimuleren om zo een divers, vernieuwend en op elkaar afgestemd aanbod te realiseren. Dit betekent ook dat we instellingen stimuleren een samenwerking aan te gaan met partners buiten de eigen sector of niet-gesubsidieerde partners.

Na een aantal crisisjaren is de financiële situatie van een aantal instellingen kwetsbaar geworden. De komende jaren is het van belang die kwetsbaarheid te verminderen. Dit betekent bijvoorbeeld dat wij binnen de subsidiëring ruimte laten voor het opbouwen van een financiële buffer.

SMAAKMAKER

Antal van Elsen

- **relatiemanager Beeld & Geluid**

Ik stort mij graag op allerlei kansen en mogelijkheden tot samenwerking. Dat betekent ook samenwerking zoeken met de Hilversumse cultuur collega's. Met het Filmtheater een drive-in bioscoop realiseren of een pop up atelier starten met het Grafisch atelier. Bijzondere en vernieuwende samenwerkingen.

Hilversum heeft eigenlijk alles. Een waanzinnig poppodium, amateurtoneel, architectuur, twee musea met ieder een heel eigen gezicht, een fantastische grote bioscoop én een Filmtheater met een eigenzinnige en verrassende programmering. Dans, kunstexposities, én bij al die verschillende instellingen de drive om met hun aanbod relevant te zijn en te blijven voor jong en oud.

Vernieuwing subsidiesystematiek

De gemeente vindt het belangrijk om culturele instellingen perspectief en ruimte te bieden voor de langere termijn. Op die manier kunnen instellingen bouwen en vernieuwen. Voor het aanvragen van subsidie moeten culturele instellingen en verenigingen gemeentelijke procedures doorlopen. De gemeente wil de administratieve lastendruk voor culturele instellingen verminderen. Dit willen wij onder meer doen door het inzetten van meerjarensubsidies, maar bijvoorbeeld ook door lagere subsidies in één keer te verlenen en vast te stellen.

Hilversum geeft veel instellingen en verenigingen een subsidie voor het uitvoeren van activiteiten. Binnen het culturele aanbod zijn al deze activiteiten even waardevol. Samen maken zij cultureel Hilversum. We willen daarom geen onderscheid meer maken tussen organisaties die tot de basis infrastructuur (bis) behoren en organisaties die deze status nu niet hebben. In het nieuwe subsidiebeleid willen we uitsluitend werken met structurele (meerjaren), incidentele en waarderingssubsidies. Bij subsidies voor evenementen is het uitgangspunt dat de organisatie na een aantal jaren voldoende middelen kan organiseren om op eigen benen te staan. Op die manier blijft er ruimte voor nieuwe evenementen.

Meerjarensubsidies betreffen de grotere professionele culturele instellingen en vinden plaats conform het Iglo-model van Berenschot. Dit betekent dat de subsidie die een instelling krijgt, bijdraagt in zowel de exploitatielasten als de inhoudelijke programmering. Vanuit de programmering sturen we in goed overleg mee/op een gevarieerd en breed aanbod gericht op het bereiken van een zo breed mogelijke doelgroep. De instelling maakt daarnaast inzichtelijk met welke (commerciële) activiteiten zij het resterende tekort op de exploitatie kunnen dekken. Meerjarensubsidies willen we ook voor de amateurverenigingen beschikbaar maken om zo een bijdrage te leveren aan de continuïteit van deze organisaties en de regeldruk te verminderen. Met het verlenen van meerjarensubsidies bieden we culturele instellingen en verenigingen voor langere tijd zekerheid. Instellingen zijn daarom beter in staat om lange termijn ontwikkelingen in gang te zetten.

Waarderingssubsidies worden bijvoorbeeld verleend aan evenementen die geen rechtstreekse relatie hebben met cultuur, maar daar wel indirect aan bijdragen. Een voorbeeld hiervan was Hilversum Alive dat tot 2019 werd georganiseerd.

Om de complexe financieringsstructuur en de verschillen tussen organisaties in de culturele sector relatief inzichtelijk te maken, is het zogenoemde Iglo-model gebruikt (zie beeld hierboven). Dit model is ontwikkelt door Berenschot. Het model maakt een koppeling tussen de realiteit bij de organisaties en onze eigen subsidiestructuur. Met behulp van het Iglo-model is het mogelijk om bedrijfsvoering van de huidige en de toekomstige situatie voor de culturele instellingen, de financiering ervan door de gemeente en het resulterende exploitatiesaldo in een beleidsmatig kader plaatsen. Het Iglo-model maakt onderscheid binnen de begroting naar:

A: Voorziening: huisvesting, infrastructuur en staforganisatie

Geheel gesubsidieerd op basis van meerjarige vaste lasten

B: Subsidiabele culturele en cultuureducatieve activiteiten

Deels gedekt door eigen inkomsten, deels gesubsidieerd

C: Overige culturele, cultuureducatieve en commerciële activiteiten

Geheel gedekt door eigen inkomsten en private financiering

Herijken rol Cultuurraad

De Cultuurraad Hilversum heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan de ontwikkeling van cultuur in Hilversum met artistiek inhoudelijke kennis en kennis van de culturele (lokale) sector. De cultuurraad is vanuit haar rol en expertise goed in staat trends en ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur te zien en met wat meer afstand het culturele landschap in Hilversum te overzien. Tegelijkertijd heeft de rekenkamer in het najaar van 2022 een rapport uitgebracht waarin wordt geadviseerd dat de gemeente directer kan sturen op beleidsuitvoering zonder het tussenadvies van de cultuurraad. Hilversum ziet in het nieuwe cultuurbeleid daarom een vernieuwde rol weggelegd voor de Cultuurraad: bijdragen aan het professionaliseren en verbinden van culturele organisaties. In de nieuwe rol van de Cultuurraad leggen we de nadruk op het direct kunnen bijdragen van de raad aan de ontwikkeling van culturele organisaties en het culturele aanbod, door deze organisaties de mogelijkheid te geven hen direct om advies te vragen. Daarmee krijgt de Cultuurraad meer directe betekenis voor het cultuurveld die past bij zijn kennis en professionaliteit en die vooral is gericht op het versterken van de culturele organisaties in Hilversum.

Als gemeente zullen we de Cultuurraad daarnaast blijven vragen trends en ontwikkelingen in en van belang voor het (lokale) cultuurveld en het gemeentelijk cultuurbeleid periodiek in beeld te brengen. Bij incidentele vraagstukken kan de gemeente besluiten om specifieke deskundigen om gericht advies te vragen.

Daarmee komt de advisering per kwartaal over de aanvragen van programmasubsidies door de cultuurraad te vervallen. De beoordeling van de subsidieaanvragen zal voornamelijk op basis van het nieuwe beleidskader ambtelijk worden gedaan. Deze nieuwe werkwijze sluit aan bij de bevindingen en het advies van de rekenkamer.

Amateurkunst

In verschillende kunstdisciplines heeft Hilversum een ruim palet amateurkunstverenigingen, die bovendien vaak concerten en voorstellingen organiseren. Deze vorm van kunstbeoefening is bij uitstek laagdrempelig. Samen muziek maken, toneel spelen en toewerken naar het hoogtepunt van een voorstelling op een podium draagt enorm bij aan actieve cultuurparticipatie en verbinding. Amateurkunstverenigingen zijn minimaatschappijen, het cement van de samenleving. Wie geen alt of sopraan is, kan zich inzetten om kostuums te maken, concerten te organiseren, toegangsbewijzen te verkopen of zitting te nemen in de kascommissie.

Amateurkunstverenigingen hebben het echter lastig. De maatschappij heeft het steeds drukker, mensen willen zich minder snel voor langere tijd inzetten voor een vereniging, en jongeren wijken vaak uit naar minder traditionele vormen van amateurkunst. De gemeente wil een nauwere samenwerking tussen professionele instellingen en amateurkunstenaars faciliteren. Ook hier willen we kijken of we het meerjarenprogramma Impuls Jongerencultuur van het Rijk kunnen inzetten om meer jongeren te betrekken bij de amateurkunst. We willen de amateurkunstsector ondersteunen door een platform te realiseren waar zij voor advies of praktische informatie over locaties terecht kunnen en ook zelf kennis kunnen delen. Ook ondersteunen we amateurkunstverenigingen in het creëren van een veilige omgeving. Dit doen we onder andere door het kosten van VOG's (Verklaring Omtrent het Gedrag) te vergoeden en ondersteuning te bieden bij het maken van een regeling voor vertrouwenspersonen.

De gemeente wil daarnaast samenwerking tussen amateurkunstverenigingen onderling stimuleren, bijvoorbeeld bij het organiseren van concerten of voorstellingen. We streven ernaar een makelaarsrol – als schakel tussen de amateurkunstverenigingen – bij een daarvoor geschikte culturele instelling te leggen.

Hierbij kan ook worden gekeken naar nieuwe programmeringslocaties in de wijken, bijvoorbeeld in buurthuizen, voor het opzetten van nieuwe vormen van cultuurparticipatie zoals het maken van voorstellingen voor de buurt en door de buurt.

SMAAKMAKER

Marleen van den Heuvel

- **Programmamaker**

Als programmamaker, organisator en coördinator heb ik een brede interesse voor cultureel maatschappelijke onderwerpen. Ik haal veel energie uit de verbindende werking van mijn projecten.

Voor de Gemeente Hilversum heb ik het feestelijke programma van de ingebruikname van de Bes-Klok mogen organiseren. Ook ben ik voor de tweede keer gevraagd om het Amateurkunstfestival Iktoon te organiseren in het Raadhuis. Al jaren organiseer ik samen met mijn partner platenbeurzen met een muziek gerelateerde tentoonstelling in het Grafisch Atelier.

Kunst en cultuur is een belangrijke verbinder binnen een stad of dorp. Heel graag werk ik daarom mee aan plaatselijke projecten om de Hilversumse cultuur nog meer te laten bruisen.

Solide medialandschap

Filmtheater Hilversum, een van de meest succesvolle filmtheaters in Nederland, groeit uit zijn jasje. Al voor de coronapandemie zijn de eerste verkennende stappen voor uitbreiding gezet. Het Filmtheater moet ook in de toekomst beschikbaar blijven voor alle Hilversummers en de regio. De gemeente wil een bijdrage leveren om de uitbreiding van het Filmtheater mogelijk te maken.

Gemeentelijke collecties

De gemeente heeft drie collecties in beheer: collectie 1 met ansichten en foto's, collectie 2 is een cultuurhistorische verzameling én bevat hedendaagse kunst en in collectie 3 komt alle beeldende kunst in de openbare ruimte samen. De afgelopen jaren hebben er weinig tot geen aankopen plaatsgevonden ter aanvulling van de gemeentelijke kunstcollectie, zowel binnen als buiten. Hiermee mist de collectie een bepaald tijdsbeeld. Een collectie die alle tijdsbeelden vertegenwoordigt is waardevol en draagt bij aan het historisch besef. Voor de drie gemeentelijke collecties stelt de gemeente een collectieplan op waarin is opgenomen hoe om te gaan met aankopen voor de collectie, vervreemdingen, onderzoek, onderhoud en zichtbaarheid ervan. Uitbreidingen of vervreemdingen van de collectie kunnen goed aan het collectieplan worden getoetst. Museum Hilversum bouwt met eigen middelen aan een eigen collectie mediakunst en draagt bij aan het presenteren van beeldende kunst in de stad.

Ontsluiten cultuurhistorische collectie

De cultuurhistorische collectie Hilversum is een brede en grote collectie over het Gooi met een bijzondere focus op de geschiedenis van Hilversum. De verzameling is grotendeels opgebouwd door het Goois Museum, dat in 2013 verzelfstandigd is. Na de verzelfstandiging heeft het museum zich omgevormd tot een museum voor mediakunst en nieuwsfotografie. De cultuurhistorische collectie wordt nu bewaard en beheerd vanuit de gemeentelijke depots. Hoewel er de laatste jaren aanzienlijke stappen zijn gezet in de ontsluiting van de cultuurhistorische collectie, zijn we er nog niet. Als we de historie van Hilversum breed toegankelijk willen presenteren, is een verdere ontsluiting van de collectie nodig. Daarnaast willen we dit verleden op een hedendaagse manier aan inwoners presenteren. Zichtbaarheid start met digitalisering.

Voor de fysieke presentatie kunnen we denken aan mobiele presentatie-units waar beeldmateriaal en kennis als een digitale expositie worden gepresenteerd of waar inwoners zelf in kunnen grasduinen. Hiervoor zoeken we samenwerking met Beeld & Geluid.

Onderdeel van de positionering van de collecties is deze zo samen te stellen dat ze aantrekkelijk zijn en blijven. Dit betekent dat we wellicht onderdelen van de collecties kunnen afstoten, of in langdurige bruikleen kunnen geven zodat ze dan voor een grotere doelgroep zichtbaar zijn. De gemeente zal hiervoor met een externe partij een schouw uitvoeren.

Om de kerncollecties aantrekkelijk en volledig te houden – waarbij verschillende tijdsbeelden te zien zijn – is het noodzakelijk een collectieplan op te stellen. Hoe gaat de gemeente om met schenkingen, wat accepteren we wel en niet? Wanneer kopen we werken aan?

Cultuurparticipatie en -educatie

Instellingen werken samen en dragen actief bij aan het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van cultuureducatie.

De instellingen hebben een rol richting kunstenaarsverenigingen en kunstenaars. Zij stimuleren hen tot meer artistieke samenwerkingsverbanden.

Jan Bastiani

- **Metropole Orkest**

Hilversum kent een heel eigen cultureel ecosysteem, mede gegroeid vanuit de geschiedenis als omroepstad. Het Metropole Orkest is al sinds zijn oprichting in 1945 gevestigd in Hilversum. Aanvankelijk als orkest van de Nederlandse Publieke Omroep, maar vanaf 2013 als verzelfstandigd orkest met een internationale betekenis. Vanuit het bijzondere Muziekcentrum van de Omroep dragen niet alleen het Metropole Orkest, maar ook het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroep Koor, bij aan het veelzijdige karakter en de wereldwijde uitstraling van Hilversum. In het MCO wordt door het Metropole Orkest gerepeteerd en worden concerten gegeven, opnames geproduceerd en concertstreams verzorgd. Met Globe Centrum voor Kunst en Cultuur werken we er aan mooie educatieve projecten en organiseren we repetitiebezoeken door Hilversums scholieren. Als deelnemer aan het Cultuurnetwerk Hilversum draagt het Metropole Orkest bovendien met betrokkenheid, kennis en uitwisseling bij aan het culturele veld. Ook hebben wij veel partners in de Hilversumse mediawereld, waarmee we samenwerken om onze in Hilversum geproduceerde podiumkunst hoorbaar en zichtbaar maken voor iedereen.

DUURZAAM & STEVIG

- *Om (jonge) ledenaanwas te stimuleren, wil de gemeente een nauwere samenwerking tussen professionele instellingen en amateurkunstenaars faciliteren. Ook hier willen we kijken of we de meerjarenprogramma Impuls Jongerencultuur van het Rijk kunnen inzetten om meer jongeren te betrekken bij de amateurkunst.*
- *We willen de amateurkunstsector ondersteunen door een platform te realiseren waar zij voor advies terechtkunnen en ook zelf kennis kunnen delen. Ten behoeve van de samenwerking binnen de amateurkunst streven we ernaar een dergelijke makelaarsrol als schakel tussen de amateurkunstverenigingen bij een daarvoor geschikte culturele instelling te leggen.*
- *We verminderen regeldruk voor amateurkunstverenigingen en professionele culturele instellingen door meerjarensubsidies in te voeren en de aanvraag van subsidies te vereenvoudigen. Dit wordt uitgewerkt in subsidieregels.*
- *De gemeente wil meewerken aan het uitbreiden van het Filmtheater Hilversum.*
- *De gemeente stelt een collectieplan op waarin is opgenomen hoe om te gaan met aankopen en vervreemdingen voor en van de collectie, het onderzoek, het onderhoud en de zichtbaarheid ervan.*
- *De Cultuurraad Hilversum krijgt een rol die meer is gericht op het ondersteunen en adviseren van culturele organisaties en advisering van de gemeente vanuit een bredere blik op kunst en cultuur in Hilversum.*
- *Amateurkunstverenigingen ondersteunen we bij het creëren van een veilige omgeving, onder andere door de kosten van VOG's te vergoeden en ondersteuning te bieden bij het maken van een regeling voor vertrouwenspersonen.*

8

KUNST BEREIK-BAAR EN OM JE HEEN

De stad groeit. Als we het huidige culturele aanbod voor onze inwoners willen handhaven, moeten kunst en cultuur meegroeien met de ontwikkeling. We moeten een balans vinden in het aanbod vanuit de stad versus de wijken. Dat betekent dat we het aantal locaties voor cultuurbeleving verbreden. Hierbij willen we bijvoorbeeld kijken naar bestaande locaties uit andere sectoren. De gemeente vindt het belangrijk hierbij ook te kijken naar locaties die niet meteen voor de hand liggen. Muziekles op de buitenschoolse opvang, een workshop schilderen in een verzorgingshuis of wijkcentrum, een minibibliotheek in de buurtsupermarkt, kunst van lokale kunstenaars geëxposeerd in het café op de hoek: allemaal locaties waar aan te denken valt.

Kunst en cultuur in de openbare ruimte of op wisselende locaties in de wijken is een van de meest laagdrempelige vormen van kunstbeoefening en kunstpresentatie. Het is bovendien bevorderlijk voor verbinding, verfraaiing van de openbare ruimte en de herkenbaarheid van buurten en wijken. Ook draagt kunst en cultuur in de buitenruimte bij aan herinneringen of bepaalde tijdsbeelden. Voor het vergroten van de zichtbaarheid zoeken we een vorm tussen fysiek en digitaal aanbod.

SMAAKMAKER

Sly Ndlovu

- **Hilversum One**

My name is Sly Ndlovu and I am the founder and voorzitter for St Hilversum One. Our organisation does activities that encourage diversity and social inclusion in our community. I find it important that everyone no matter what cultural, religious and social income status they have may get to experience culture in Hilversum. We want culture to be accessible to everyone in Hilversum as the city its self has a lot to offer in terms of culture.

We willen meer inzetten op deze vorm van cultuur en hier ook lokaal potentieel in meenemen. Zo kunnen we creatieve makers, culturele initiatieven en organisaties actief betrekken bij ontwikkelingsprojecten. Dat vraagt om een benadering vanuit Cultuur, Economie & Media, Ruimtelijke Ordening en Vastgoed samen.

Cultureel aanbod heeft een positief effect op de vastgoedwaarde, op de aanwezigheid van horeca en winkelaanbod, en het verminderen van leegstand. Bij de groei van de stad moet hiermee ook rekening worden gehouden. Het draagt direct en indirect bij aan de leefbaarheid.

Gooiland

Hilversum groeit en telt op dit moment bijna 93.000 inwoners. Steden met een vergelijkbare omvang hebben vaak een volwaardige theatervoorziening. In vorige jaren heeft de gemeente budget vrijgemaakt om een theaterprogrammering te realiseren. Er is destijds een beperkte programmering neergezet. De gemeente wil onderzoeken of het mogelijk is theateraanbod in Gooiland terug te brengen. Ook omdat dit een langgekoesterde wens van veel Hilversummers is en omdat Gooiland een bijzonder, monumentaal pand is met een lange, rijke historie in Hilversum. In 2023 willen we bij wijze van start kleinschalige theatervoorstellingen ondersteunen, bij voorbeeld met try-outs en kindervoorstellingen. Parallel hieraan wil de gemeente, samen met de eigenaar van Gooiland, starten met het in kaart brengen van de noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw en randvoorwaarden om van Gooiland weer een volwaardig theater te maken. Uiteindelijk willen we bekijken of het mogelijk is om een investeringsplan te schetsen waarbij we ook gebruik maken van crowdfunding.

Intussen zetten we ook in op theateraanbod in bestaande accommodaties verspreid over de stad en wijken, zoals Santbergen, het Muziekcentrum van de Omroep (MCO) en de bibliotheek, maar bijvoorbeeld ook nieuwe programmeringslocaties in de wijken. Een andere interessante locatie is het openluchttheater op het Media Park, verscholen in het groen en al jaren buiten gebruik. De gemeente wil samen met de eigenaar van het Mediapark kijken of we dit theater weer kunnen gaan gebruiken. Wij willen graag met het culturele veld kijken – dit kan uiteraard ook een vrijwilligersvereniging of een amateurkunstclub zijn – hoe we hier een mooie, structurele (zomer)theaterprogrammering kunnen realiseren.

Mediakunst in de openbare ruimte

Bij de pijler Media & Film ligt de nadruk van het aanbod hoofdzakelijk op de stedelijke voorzieningen in plaats van de voorzieningen in de wijken. Dit is ook van toepassing op mediakunst in de openbare ruimte. Met name Museum Hilversum, Beeld & Geluid, de bibliotheek en de Kerkbrink zullen daarvoor een podium bieden. Bijvoorbeeld door filmvertoningen in de open lucht en de programmering op de Kerkbrink.

Hilversumse crowdfunding

In Hilversum werd al vroeg gewerkt met crowdfunding

Om het carillon in het raadhuis aan te schaffen haalde Burgemeester Boot een heel groot deel van de benodigde gelden op bij de middenstand van de stad. De burgers schonken de rest. Waarvoor de burgemeestersvrouw ook veel inzet vertoonde en beloond werd met een miniatuurexemplaar van de grote klok. Het carillon kostte ca. f 140.000,-.

Bij aanvang van de bouw van de Vituskerk waren velen teleurgesteld dat de bouw van de toren niet kon plaatsvinden. Daarop belegden enige invloedrijke parochianen, te weten:

- Jacob Peet Jz., bekende erfgooier en wethouder van Hilversum;
- Johannes Geradts, oprichter van het dagblad “De Gooi- en Eemlander”
- J.F. Hintzen
- H. Nieuwenhuijsen
- A. Nieuwenhuijzen

een vergadering waarin men besloot tot oprichting van een “katholieke penningvereeniging” die zou proberen ook de bouw van de toren mogelijk te maken. De verwachting werd overtroffen, er kon een bedrag van € 32.385,65 (f. 71.368,57) aan het kerkbestuur worden overgemaakt waardoor de bouw van de toren een feit werd.

SMAAKMAKER

Fleur van Muiswinkel

- **directeur museum Hilversum**

Fotografie is overal om ons heen. Daarom is beeldgeletterdheid van essentieel belang voor jong & oud. De ambitie van Museum Hilversum is onze bezoekers meer handvaten te geven om de beelden die dagelijks op ons afkomen beter te begrijpen. Deze ambitie is op zo veel verschillende manieren vorm te geven, dat ik er naar uit kijk hier de aankomende jaren aan te werken samen met mijn team.

Laagdrempelige kunst

De pijler architectuur, beeldende kunsten en cultuurhistorische collectie was in het verleden vooral gericht op architectuur. Deze onderwerpen hebben een groot potentieel bereik dat zich tot nu toe enigszins lijkt te beperken tot een wat oudere doelgroep, meestal niet afkomstig uit Hilversum. Er is veel én het is overal, maar het is niet altijd even sexy voor het voetlicht gebracht. Dat is jammer, want met name de architectuur, erfgoed en beeldende kunst in de openbare ruimte zijn een van de meest laagdrempelige vormen van kunst voor alle Hilversummers. De komende jaren willen we ons inzetten om daarin verbetering aan te brengen. Sleutelwoorden daarbij zijn zichtbaarheid, positionering en vernieuwing.

Het Dudok Architectuur Centrum (DAC) heeft als lokaal architectuurcentrum een belangrijke rol in het laten zien wat architectuur doet in en met de stad, met het erfgoed van Dudok als vertrekpunt. Vanuit die hoedanigheid kan het DAC niet alleen exposities organiseren, maar vooral vanuit het maatschappelijk debat en educatie van betekenis zijn.

Ook stichting Omgevingseducatie draagt al jaren bij, met onderwijsprogramma’s waarin leerlingen de eigen woonomgeving leren kennen.

Art Hilversum

Als we het over beeldende kunst hebben, gaat het overwegend over de plaatsen waar we beeldende kunst kunnen zien. Er is echter een grote groep kunstenaars die veel minder zichtbaar is, vertegenwoordigd door Art Hilversum. De makers van Hilversum! Makers die in belangrijke mate bijdragen aan het culturele klimaat.

De gemeente ondersteunt Art Hilversum bij de door hen ingeslagen weg; het vinden van een passend zichtbaar podium. Art Hilversum en de gemeente trekken samen op in het zoeken naar een permanente passende locatie voor hun activiteiten. De gemeente ondersteunt, adviseert en faciliteert Art Hilversum daarbij.

Waar mogelijk stimuleren en faciliteren we daarnaast kunstenaars in het onstaan van tijdelijke broedplaatsen. Leegstandsbeheer is hierbij een belangrijke invalshoek.

Beeldende kunst in de buitenruimte

De stad groeit. Dit betekent dat ook beeldende kunst moet meegroeien in deze ontwikkeling. Dit kan zijn door het toepassen van bepaalde architectuur, maar ook door het plaatsen van beeldende kunst. Beeldende kunst is in diverse vormen te realiseren. We kunnen denken aan toepassingen in bestrating, straatmeubilair, geschreven gedichten, muurschilderingen, graffiti of multimediale kunst. Deze uitingen moeten aansprekend zijn voor verschillende doelgroepen.

Wij zijn voorstander van het uitbreiden van onze collectie beeldende kunst in de buitenruimte. Maar wij realiseren ons ook dat het aanschaffen van kunst kostbaar is en vraagt om een zorgvuldig en transparante procedure, of het nu gaat autonome of toegepaste kunst. Daarom willen we hier flexibel en doelgericht mee omgaan. Wij nemen daarom geen aparte begrotingspost op voor de aanschaf van beeldende kunst, maar gaan een kunstregeling uitwerken waarbij een vast percentage van een gebiedsontwikkeling wordt besteed aan kunst.

KUNST BEREIKBAAR EN OM JE HEEN

- *Digitaliseren van de gemeentelijke kunstcollecties*
- *In 2023 willen we bij wijze van start kleinschalige theatervoorstellingen programmeren in Gooiland. Parallel hieraan gaat de gemeente in kaart brengen welke noodzakelijke aanpassingen Gooiland nodig heeft om weer als volwaardig theater te draaien. In de tweede helft van 2024 leggen we een advies ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.*
- *De gemeente wil zich inzetten voor het herstel van het openluchttheater op het Media Park*
- *Om de toegankelijkheid en zichtbaarheid van de gemeentelijke collecties (beeldende kunst) extra te faciliteren, valt te denken aan een inloop/informatiepunt en via de Beeldbank Gooi&Vecht.*
- *Art Hilversum en de gemeente trekken samen op bij het zoeken naar een permanente passende locatie voor de activiteiten van Art Hilversum. De gemeente ondersteunt, adviseert en faciliteert Art Hilversum daarbij. In aansluiting hierop wordt Art Hilversum betrokken bij het realiseren van een broedplaats in de gemeente.*
- *We werken een kunstregeling voor nieuwe beeldende kunst bij gebiedsontwikkelingen uit.*

10

WAT KOST DAT?

Waar besteden we het huidige cultuurbudget aan, en waar zetten we het nieuwe budget op in? Welke onderwerpen hebben tijdelijk financiële ondersteuning nodig? En hoe ziet dit eruit verspreid over de komende jaren? In onderstaande begroting is per pijler weergegeven welke budgetten jaarlijks beschikbaar worden gesteld. In deze begroting is meegenomen de extra impuls vanuit het coalitieakkoord.

Voor een aantrekkelijke stad is met het Coalitieakkoord 2022-2023 besloten om structureel

€ 325.000 in 2023 oplopend tot € 560.000 in 2027 toe te voegen aan de bestaande middelen voor de culturele sector. Daarnaast is met het coalitieakkoord besloten Bibliotheek Hilversum een aanvullende bijdrage te geven oplopend tot € 1.000.000,-. De eerste contouren van het aan het beleid gekoppelde uitvoeringsprogramma zijn geschetst. Uit een doorrekening blijkt dat er voor het uitvoeren van het beleid een aanvullend bedrag van € 90.000 nodig is.

Vanuit het ministerie van OCW wordt de komende jaren ingezet op het intensiveren van deelname van jongeren aan cultuur. Hiervoor is in 2023, 2024 en 2025 een budget door het Rijk ter beschikking gesteld. De gemeente bekijkt samen met de culturele partners welke projecten hiermee gefinancierd worden.
In totaal is daarmee vanaf 2026 jaarlijks een budget van circa € 7,6 miljoen beschikbaar voor het cultuurbeleid ‘Momentum’ (prijsniveau 2022).

Bedragen x 1000

BIBLIOTHEEK HILVERSUM	BEGROTING 2023	BEGROTING 2024	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026	BEGROTING 2027
Bibliotheek Hilversum	2.054	2.254	2.554	2.554	2.554
Coalitieakkoord 2022- 2026	50	60	10	10	10
TOTAAL	2.104	2.314	2.564	2.564	2.564
MUSEUM HILVERSUM					
Museum Hilversum	694	694	694	694	694
Coalitieakkoord 2022 2026	-	-	-	-	-
TOTAAL	694	694	694	694	694
CULTUUR					
Budget Cultuur	3.751	3.743	3.735	3.730 8	3.725
Aanvullend structureel budget	90	90	90	90	90
Rijksbijdrage Jongerencultuur	310	300	300	-	-
Coalitieakkoord 2022 - 2026	275	300	550	550	550
TOTAAL	4.426	4.433	4.675	4.370	4.365
TOTAAL	**7.224**	**7.440**	**7.932**	**7.627**	**7.622**

*Begroting excl. personele lasten

Geldstromen vanuit derden:

Voor cultuureducatie is er een bijdrage vanuit OCW verstrekt via Fonds voor Cultuurparticipatie.
Het gaat om een bedrag van € 71.288,- dat rechtstreeks aan de bibliotheek wordt verstrekt.

Bijlage 1

Overzicht culturele instellingen/ culturele verenigingen/ culturele initiatieven en evenementen

Culturele instellingen

- *Podium De Vorstin*
- *Stichting Zilveren Camera*
- *Bibliotheek Hilversum (inclusief Proloog en Volksuniversiteit)*
- *Museum Hilversum*
- *Stichting Filmtheater Hilversum*
- *CV Globe Centrum voor Kunst en Cultuur*
- *Stichting Dudok Architectuur Centrum*
- *Stichting Grafisch Atelier*
- *St. Omgevingseducatie*

Overige culturele instellingen landelijk gesubsidieerd en in Hilversum gevestigd

- *Metropole Orkest*
- *Groot Omroepkoor*
- *Radio Filharmonisch Orkest*
- *Instituut voor Beeld en Geluid*
- *Vue Cinema*
- *Theatergroep De Fusie*

Culturele initiatieven/evenementen

- *Stichting Wonderfeel*
- *Stichting Omroep Muziek/ Muziekcentrum voor de Omroep*
- *Stichting Hilversum One*
- *Stichting Historia*
- *Stichting de Bühne, gluren bij de buren*
- *Stichting Seinconcerten*
- *Stichting Raadhuisconcerten*
- *Stichting Popwaarts*
- *Stichting Meentwerf*
- *Stichting Art Hilversum*
- *Stichting Hilversummers.nl*
- *Bosbios op de Hoorneboeg*

Amateurkunst

- *Stichting Cantate op de Brink*
- *Grafisch Atelier*
- *Vereniging Musicorda*
- *Media City Bigband*
- *Stichting Pierre palla*
- *Goois Jeugd Orkest*
- *Goois Symfonie Orkest*
- *Gooisch Fanfare Orkest*
- *Stichting Dudokconcerten*
- *Beatrix Hilversum*
- *Hilversumse Orkest Vereniging*
- *Historische Kring Albertus Perk*
- *Hilversums Muziekgezelschap Excelsior*
- *Stichting Theater Kleintje Kunst*
- *Goois Ouderen Koor*
- *Goois Symfonie Orkest*
- *Concertkoor NSF*
- *Toonkunstkoor*
- *Hilversumse Orkest Vereniging*
- *Theatergroep De Fusie*

Overige instellingen cultuurnetwerk Hilversum

- *Dutch Media Week*
- *Stichting Magdalena*
- *SBK Kunstuitleen Gooi en Eemland*
- *Steengoed Erfgoed*
- *Marcel Geraeds*
- *Stichting Dudok Festival*
- *Hilversum Marketing*
- *PubArt*

Note: Deze lijst is een zo goed mogelijke moment opname en voor een deel variabel, omdat niet elk jaar de zelfde organisaties subsidie aanvragen en er ook altijd aanvragen zijn voor nieuwe culturele initiatieven en activiteiten.